

„Címe-kőne?”¹ (Cegléd, Pf. 43/e)²

A fenti párbeszéd 1968. július utolsó napjainak egyikén játszódott le a ceglédi Dózsa György laktanya főkapuja előtt. A kapuban posztoló honvéd jelentette, N. Dénes őrmester kapuügyeletesnek, hogy a parkolóban megállt autóból kiszálló bácsinak, fontos családi ügyben beszélnie kell a fiával, aki sorállományúként itt védi a hazát.

A 57 éves „bácsi” édesapám volt, aki éppen akkor tanulta a gépjárművezetést. Az előírt országúti gyakorlás címén Ceglédre jöttek le az oktatóval. A kapunál posztoló honvéd század-társam, a kapuügyeletes pedig az „e”-század szolgálatvezetője volt. A belsőőrség parancsnoki beosztását abban a hónapban már tizenkettedszer láttam el. (Csak mi, a hadtest közvetlen híradó zászlóalj és a kommandánsok tartózkodtunk a laktanyában, mivel a tűzérek már egy hónapja riadókörletükben Csehszlovákia „megvédésére készültek”).

Mikor az őrmester elmagyarázta, hogy sajnos a bácsi fiát nem tudja idehívatni, mert szolgálatban van. Apám nem adta fel (Hiszen volt sorozott katona, majd a fronton, gyalogsági távbeszélő tizedesként harcolt a „ruszkik” ellen.) Flegmán azt válaszolta: „Nem is azt gondoltam, hogy egy laktanyában a kapuügyeletes el tudná intézni, hogy egy sorkatonát csak úgy ideengedjenek. Én a parancsnokkal, rosszabb esetben az ügyeletes tiszttel beszélnék, ha van telefon, mert sietek. Ott vár a sofőr a kocsiban.” Arról, hogy édesapám, mint mondott-mit nem az ÜTI-nek, semmit sem tudok. Következésképpen megcsörrent az őrszobában a telefon és a ptkpolh. alezredes et. a következőket mondta: „Nagyon kérem, Horváth et. hallgasson nyugodtan végig! Először is, hangsúlyozom otthon, Pesten nincs semmi baj. Senki nem beteg, de édesapja eljött, hogy valami nagyon fontosat elmondjon magának. Ezért kivett egy nap szabadságot a munkahelyén, szerzett egy autót és lejött Budapestről. Miután elmondta már megy is vissza. Kérem, a szolgálati szabályzat szerint, teljes fegyverzetben a felvezető és egy ór kíséretében jelenjen meg az 1-es kapunál. Beszéljen Édesapjával! Hallgassa meg! Búcsúzon el Tőle! Ne feledje csókolgatni Édesanyját! Majd foglalja el szolgálati helyét a belsőőrségben. Határozottan felkérem, hogy mindez ne kerüljön feljegyzésre az őrnaplóban!”

11 hónapnyi szolgálat után csak azt válaszolhattam: „Értettem.” és elindultam az 1-es kapuhoz. (Pedig a fenét értettem. Mit összekekeckedett az ales. az eligazításon a virtuális golyószóróval: „Az ellenség megtámadta az őrszobát. Foglaljanak tüzelőállást a patak hídjánál!” Se golyószóró, se patak, se híd, csak az ales. tudatában, így aztán előre felkészültünk belőle. Reméltem, hogy most nem vizionál?)

Az 1-es kapunál apám, az obsitos tizedes már mindenkivel összetegeződött és II. világháborús „történeteit” mesélgette. Félrevonultunk a pihenő helyiségbe: „Nem tudom, hogy itt mit hallottatok róla, Pesten azt beszélük, hogy háború lesz. Már a riadókörletekben vannak az ezredek. Visszafoglaljuk a Kárpátokat... Tudod, édes fiam, hogy én is voltam többször is katona. 1944 tavaszán megkaptam a „sas-behívót” Csáktornyára, ahol bevagoníroztak és vittek a Kárpátokba, Törökmezőre a frontra. Nekem és még sokunknak azt mondták azért megyünk, hogy megvédjük a Kárpátokat. Esélyünk nem volt rá. Több ruszki jött, mint töltény volta puszkánkba... Sokan, nagyon sokan ott maradtak. Isten nyugosztalja Őket! Hála a Jó Istennek: én épségben hazakerültem...

¹ „A címe kellene!” – ceglédi tájszólással.

² Az alakulat postacíme: Pf. 43, az egyetemi század jele: „e” volt.

Örülök, hogy még itt találalak és elmondhatom azt a mondatot, amelyet Édesanyám, a te nagyanyád: *Lina néni* kiáltott frontra induláskora a vasútállomáson a mozgó vonat után: **„Haza várunk! Inkább legyél gyáva élő, mint hősi halott!”**

Epilógus: Akkor és még sokáig nem fogtam fel, hogy mit mondott az „Öreg”. Elsőre nagy csalódást okozott. Nem hozta el a leszerelő-civil ruhámat. Nem adott egy kis zsebpénzt. Legalább egy üveg saját termésű Badacsonyi Olaszrizlinget hozhatott volna. (A kapuügyeletes is csak ezt hiányolta.) A bajtársaimnak kénytelen voltam utolsó százasommal villogni: „Látjátok, az én faterom megérezte, hogy nincs elég pénze leszerelő fiának piára.”

Aztán néhány nap múlva, 1968. augusztus 2-én leszereltünk. Nem vettünk részt Csehszlovákia megmentésében, de akik részt vettek azok is mind hazajöttek. Jött a 25 évnyi Műszaki Egyetem, majd 22 év a Puskás Technikum élén... az apai intelem feledésbe merült. A Nagy Háború centenáriumi ünnepségei kapcsán, már nyugdíjasént megismerve a több mint 650.000 elesettet kezdtem *érteni* nagyanyámat.

A „Koronavírus” kellett, hogy 52 év után végre *értsem is* mire akarta édesapám anno felhívni a figyelmemet.

Budapest, 2020. március 28.

Dr. Horváth László Ferenc